

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

7. köide Tallinnas, teisipäeval, 8. detsembril 1925. Nr. 50 (144)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Kuldbilansid

E. T.: Välismessid ja Eesti

Kunstväetiste produktsioon ja hinnad

1921–24. a.

Sise- ja väljamaa kroonika

Isiklikud teated

Teated ettevõtete tegevusest

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

TRÜKIKODA

„KIRI“

TALLINNAS, Lai t. 38, tel. 18-66

Valmistab kõiksugu

tabelisi

planketta

vormulaare

palgaraamatuid

ringkirje j. n. e.

kontoritele ja kantseleidele

Töö korralik,
hinnad mõõdukad

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hnd: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—

pooleasaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 8. detsembril 1925. Nr. 50 (144)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Kuldbilansid. E. T.: Välismessid ja Eesti. Kunstväetiste produktioon ja hinnad 1921.—24. a. Sise- ja väljamaa kroonika. Isiklikud teated. Teated ettevõtete tegevusest. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 7. detsembril 1925. a.

Kuldbilansside seaduse - eelnõu, mille kohta asjatundvalt poolt alamal mõned seletused järgnevad, on üks neist hädalistest ja kiire iseloomuga seadustest, mille teostamist asjaosalised ringkonnad põnevusega ootavad. Ta on hädatarvilik valitsusele, sest ainult pärast ettevõtete bilansside kulla alusele viimist võib eriti meie tööstusettevõtete sisulist inventuuri teha ning nende täielikku võrdluskaalu meie rahvamajanduses hinnata. Ühtlasi saab siis ka võimalikuks hinnata meie tööstuse tõelisi kaotusi iseseisvuse aja jooksul ja tööstuspoliitika sihtjooni tuleviku jaoks ajada. Kuldbilansside tähtsus ettevõtete eneste kohta on autori poolt küllaldaselt selgitatud, ilma et sellele midagi tarvis oleks juurde lisada. Kahjuks ei näi riigikogu ringkondades asjaga suuremat ruttu olema; sest hiljuti ülesloetud kiire iseloomuga seaduse-eelnõude nimestikus, mis käesoleval istangjärgul kavatakse läbi viia, puudub kuldbilansside seaduse-eelnõu. Vaevalt on tarvis eriti seletada, et kui see eelnõu, mis, kui meie ei eksi, juba pool aastat riigikogus on, uue aasta peale jäetakse, et siis ettevõtete üleminek kuldbilanssidele aastaks saab edasi lükatud, ehk vähemalt ühenduses on uute suurte kuludega, ülearuse tööga inventuuri tegemisel aasta keskel ja muude sekeldustega. Iga venitamine on aga kahjulik niihästi ettevõtetele kui riigile.

Ühenduses sellega tuleb aga ka silmas pidada, et kuldbilansside seadus ilma vastava juriidiliste isikute maksustamise seaduste ühtlustamiseta ja mitmekordse maksustamise kõrvaldamiseta uueks veskikiviks võib saada, mis meie uppuvale suurtööstusele kaela ümber köidetakse. Ka see viimane seadus käib esialgu tigukäiku.

Tööstus koon- Üks õige iseäralik töös-
dub . . . tuse kontsentreerumise
protsess hakkab meil ikka teravamalt silma paistma — nimelt ettevõtete koondumine ja nähtavasti sihilik koondamine Eesti panka. „Lennuk“, „Peetri tehas“, „Ulila“ on üksikud suuremad tähised. Nüüd tulevad teated, et Eesti panga volinikud oksjonitel mitmed lauavabrikud olla omandanud, mitte üksi juhtumistel, kus vabrikud oleks alt panga võla ära müüdnud, vaid ka otseteed teistest võistlejatest üle pakkudes. Nii ei ole siin tegemist nähtavasti mitte üksi „kogemata“ ettevõtete langemisega Eesti panga rüppe, vaid teatava süsteemiga. Kui need sammud mitte viimasteks ei jää, siis avanevad siin igatahes pangale õige ahvatlevad perspektiivid kogu meie tööstuse nationaliseerimiseks, välja arvatud ainult mõned üksikud erandid . . . Kas ei ole viimati lopsakalt õitsele lõõnud komisaride süsteem, mis pank viimase aasta jooksul välja on arendanud, ja mis sisuliselt on kogu ilma teades panga agentide saatmine rammusa sõõda peale isegi juba kiratsevate ettevõtete kulul, mõeldud eelkoolina tulevastele täievõimulistele gospromi telgelastele?

Muidugi on selge, et ettevõtete panga kätte koondumise eeltingimiseks on see halb pärendus, mida pank nüüd peab likvideerima, aga sellest ei järgne veel, et pank oma likvideerimistes õigel teel on. Ettevõtete „ülevõtmine“ panga poolt ei lahenda kriipsu väärtki seda probleemi, mis pangal lahendada on, nimelt aktivade sulaks tegemist, vaid immobiliseerib need aktivad veel kindlamalt ning nõuab, nagu inglased ütlevad, uusi hea raha viskamisi halva järele. Peetri tehas, näit., mida isegi „kroonu“ nüüd

enam pangalt ei taha, nõuab oma korraspidamiseks vähemalt paar, kolm miljoni aastas, kui ta mitte ei pea muutuma risu hunikuks ja vanaks rauaks. Mis „Ulilale“ juurde tuleb maksta, on mitmesugused asjatundjad juba mitu korda kalkuleerinud.

Kõige halvem sümptoom peitub aga lauavabrikute omandamises, sest siin on nähtavasti tegemist teatava tulevase koostööga riiklise metsatööstuse ja panga vahel. Metsatööstusel enesel puuduvad kapitalid saeveskite muretsemiseks ja kapitalistina tuleb temale appi Eesti pank.

Kui nüüd sellele juurde lisada, et mõnel pool kõvasti kihutustööd tehakse Vene-Balti tehase sellesamasse katlasse ajamiseks, siis tuleb küll hirmuga küsida, kas see katel ka küllalt suur on, ja kas Eesti pangal siis põhikirjavastaste operatsioonide kõrval ka aega ja võimalusi jätkub veel nende ülesannete täitmiseks, mis talle ette on kirjutatud.

Kuldbilansid.

Valitsus on Riigikogule esitanud kuldbilansside seaduse-eelnõu. Seega oleme ka meie teele astunud, mida enne meid on käinud Lätimaa 1921. aastal, Saksamaa 1923. aastal ja Austria 1925. aastal.

Alljärgnevas võtame kokku eelnõu põhjendavad mõtted, mille kallal on töötanud hulk eriteadlasi valitsuse ringkondadest ja eramajanduse alalt, ning avaldame oma arvamist ettepanud kavatsuste tähtsuse kohta.

Kuldbilansi kohustus käib ainult nõnda nimetatud juriidiliste isikute (näit. aktsiaseltsid) ja nende ettevõtete kohta, milliseid maksuõigusliselt käsitatakse kui juriidilisi isikuid (teatud komandiit- ja avalikud kaubandusühisused). Ümber hinnata ehk kulla alusele seada tuleb 1926 aastasse langev ettevõtete algusbilanss. Ümberhindamise moodustamiseks on põhimõttelikult maksev järgmine:

Kõik ettevõtte aktivad ja passivad (välja arvatud põhikapital, seaduslik tagavarakapital ja ettevõtetele kuuluvad erikapitalid) tulevad omas tegelikus väärtuses väärtkindlatesse Eesti markadesse (100 väärtkindlat Eesti marka = 1 kuldkroon = 0,403226 kuldgrammi) algusbilansi tähtpäeval (järjekult enamasti 1. jaanuaril 1926. a.) viimastest lõpubilansist täiesti iseseisvalt kokku seatud algusbilanssi seada. Sel kombel saadud vahe aktivate ja passivate koguväärtuse vahel moodustab põhikapitali. Ümberhinna-

tud aktivad ühel pool ja ümberhinnatud passivad plus põhikapital teisel pool moodustavad ümberhinnatud algusbilansi väärtkindlates Eesti markades.

Et meie pabermarga tänane kurs täpselt vastab teoreetilisele väärtkindlale Eesti margale (100 pabermarka = 1 kuldkroon) ja kursi kõikumisi selle lühikese aja jooksul – kuni 1. jaanuarini 1926. a. – vaevalt oodata on, siis on bilansside ümberseadmine väärtkindlatesse markadesse tegelikult sama mis bilanssummade ümberhindamine nende praeguses väärtuses pabermarkadesse.

Probleemid tekivad alles ühenduses 1926. a. ja järgnevate aastate raamatupidamisega. Eelnõu ei lase kahelda, et raamatud, nagu senini, tulevad pidada pabermarkades; mõni teine lahendus on ka vaevalt mõeldav.

Seni kui Eesti majanduselu pabermarga alusel on, ei ole raamatupidamine väärtkindlas rahaväärtuses tegelikult läbiviidav: iga üksiku kaubanduslise transaktsiooni ümberarvamine pabermarkadest väärtkindlatesse markadesse nõuaks Eesti rahaüksuse kullaväärtuse isegi kõigevähemate kõikumiste juures nii palju tööd, et see mingil kombel ennast ära ei tasuks.

Nagu igale tegelasele teada, viib siiski raamatupidamine pabermarkades s.o. lõpude-lõpuks ikkagi mitte kindlas rahaväärtuses, tingimata nii kaugemale, et raamatupidamisega täpipealt väljaarvatud lõputulemus äriaasta tegelikule tulemusele täpselt ei vasta. Ainult üks näitus: ettevõtte olgu varustatud kapitalväärtustega (maa-ala, hooned, masinad jne.), mille üldsumma 1. jaanuaril 1926. a. on 10 miljoni väärtkindlat marka. Nendele aktivatele seisku vastu põhikapital 10 miljoni väärtkindlat Eesti marka kui ainus passivum. Oletame lihtsalt, et 1926. a. jooksul ei ole mingisuguseid ärilisi transaktsioone tehtud ja et väärtkindlate markade kurs aasta lõpubilansi tähtpäeval on tõusnud 100 väärtkindlat marka = 120 pabermarka. Et aga raamatud, nagu senini, pidada tulevad pabermarkades, siis ei saa kuidagi ära hoida, et ettevõtte varandus äriaasta lõpul raamatutes seisab samas summas Eesti markades, s.o. 10 miljoni suuruses, nagu algusbilansi tähtpäevalgi. Need 10 miljoni pabermarka ümber arvatud väärtkindlatesse markadesse kursi järel 100 väärtkindlat marka = 120 pabermarka ei ole aga enam 10 miljoni vaid ainult $8\frac{1}{3}$ miljoni väärtkindlat marka. Tuleb välja raamatute järele – kuid tegelikult mitte olemasolnud – väärt-

tuse vähenemine $1\frac{2}{3}$ miljoni väärtkindla marga võrra. Et parandada sarnaseid, iga mittekindlas rahaväärtuses peetava raamatupidamise juures paratamata vigu, on tarvis enne raamatute lõpetamist teatud vahesissekirjutused teha, mis eelnõu § 13-es on määratud.

Ilma et pikemalt peatuda nimetatud paragrahvis tähendatud ja igale õpetatud raamatupidajale arusaadavate ning selgete määruste juures, olgu siin kokkuvõetult kindlaks tehtud, et määratud sissekirjutuste abil saavutatakse, et ettevõttesse mahutatud kapitalväärtused (hooned, maa-ala, masinad jne.) üksiteisele järgnevas bilanssides esinevad alati omas esialgses väärtuses väärtkindlates Eesti markades. Ülal tähendatud näituses oleks ettevõttesse mahutatud kapitalväärtuste summa raamatutes äriaasta lõpul samasugune nagu algusbilansi tähtpäevalgi 10 miljoni väärtkindlat marka. Et aga sellekohasel arvel seisev summa ainult $8\frac{1}{3}$ miljoni väärtkindlat Eesti marka esitab, siis peab see summa enne raamatute lõpetamist suurendatud saama nähtavasti $1\frac{2}{3}$ miljoni väärtkindla marga = 2 miljoni pabermarga võrra.

Kahekordse raamatupidamise põhimõtete järele peab iga deebetis seisev summa ka kusagil kreditis seisma. Et ettevõttesse mahutatud kapitalväärtuste suurendamine 2 miljoni Eesti marga võrra, kui ka mitte tegelikult, siiski raamatute järele, kasu näitab, siis tuleb vastav summa loomulikult kirjutada ka kusagile kasude arvele.

Siin tekib nüüd iseäranis tähtis küsimus, kas see ainult nominaalne, sest tegelikult mitte olemasolev, kasu ettevõtte raamatute lõpuarve peale mõju avaldab või ei? Paragrahv „13“ sisaldab ka määruseid, mille läbi seda ära hoida saab.

Meie bilansi aktivele seisab vastu põhikapital kui passivum, ning kapitalide kohta määratakse § 13-es samuti, et nende väärtus väärtkindlates markades (muidugi kui mingisuguseid tegelikke muudatusi kapitali summas ette tulnud ei ole) peab muutmata esinema üksiteisele järgnevas bilanssides.

Meie näituses oleks põhikapital äriaasta lõpul jälle 10 miljoni väärtkindlat marka. Et aga kapitali arvel olev summa oleks ainult 10 miljoni pabermarga = $8\frac{1}{3}$ miljoni väärtkindlat marka, siis peab, et § 13 nõuet täita, seda summat enne raamatute lõpetamist suurendama $1\frac{2}{3}$ miljoni väärtkindla marga = 2 miljoni pabermarga võrra. Põhikapital esitab seltsi passiva. Siin kirjeldatud transaktsioon tähendab passiva suurenda-

mist $1\frac{2}{3}$ miljoni väärtkindla marga = 2 miljoni pabermarga võrra, – loomulikult peab vastav summa ilmuma ühel kahju arvel. Nagu nüüd näha, saab ettevõttesse mahutatud kapitalväärtuse suurendamise tõttu tekkinud ülal näidatud nominaal-kasu jälle tasakaalu viidud kapitali suurendamise läbi tekkinud nominaal-kahjuga. Lõputulemuse peale ei avalda see järjekult mingit mõju.

Meie arvates on § 13 kogu eelnõu keskpunkt, sest siin tehakse – esimest korda ilmas – katset raamatupidamist mittekindlas rahaväärtuses ühendada väärtkindlate bilanssidega ja kahju ning kasu arvetega. Igatahes on see eesmärk ainult teatud piirides kättesaadav. Täiesti õiget bilansi tulemust võib nähtavasti saavutada ainult siis, kui parandatavate sissekirjutuste alla kuuluvad mitte ainult ettevõttesse mahutatud kapitalväärtuste, vaid ka tegevuskapitali väärtuse õige hindamine.

Nii on näiteks tooresaine, mis aasta algul, kursi juures 100 pabermarga = 100 väärtkindlat marka, 200 marka maksis, aasta lõpul, kursi muutmise tõttu 100 marga pealt 110 marga peale, – nähtavasti mitte 200 pabermarga, vaid 220 pabermarga üksuse pealt väärt.

Sellest hoolimata jätab seaduse-eelnõu tegevuskapitali ümber hindamata ja nimelt kaaluvatel põhjustel: esiteks sünnitab tegevuskapitali iga üksiku asja ümberhindamine, mis üks kord aastas ette võetakse, niivõrd rohkest töö, et saavutatud tagajärg seda vaevalt ära tasub.

Teiseks on ettevõttesse mahutatud kapitalväärtused harilikult – vähemalt tööstustes – märksa suuremad kui tegevuskapitali väärtus tooresainete ja materjalide kujul.

Kolmandaks – ja see on kõige tähtsam – on põhi- ja tegevuskapitali objektide vahel suur põhimõtteline vahe, millest kumbki nõuab isesugust käsitamist.

Põhikapitalväärtusteks loetakse kõik kehtvalt tööstusele kasutamiseks antud asjad, missugused suuremalt osalt iga aasta bilanssides jälle esinevad, ning millede järjekorraline õige hindamine sellepärast väga tähtis on bilansi täpsusele.

Teisiti on lugu tegevuskapitali objektidega. Selleks loetakse neid väärtusi, mis järjekorraliselt ära tarvitatakse ja mille summad bilanssides alati muutuvad. Selle tagajärg on, et nende väärtuste järjekindel ümberhindamine teataval moodsul automaatselt sünnib, sest

et tegevuskapitali objektid peab järjekorraliselt uute läbi asendama.

Milles seisab nüüd seaduse eelnõu tähtsus riigi-, era- ja rahvamajandusele?

Et võimalik oleks selle küsimuse peale vastata, tuleb heita pilku meie bilansside praeguse seisukorra peale. See on, nagu üldiselt teada, võimatu. Kui võtta mingisugune summa meie vanemate seltside bilanssidest ja jälgida seda tagasi kuni 1914. aastani, siis selgub, et see väga mitmekesisest elementidest koosneb; seal on kokku arvatud vahet tegemata vene rublad mitmesugustes sortides (kuld-, tsaari-, duuma-, Kerenski-) idamargad, idarublad, Soome mærgad ja Eesti margad mitmesugustest aastakäikudest, mis kõik on ühehinnaliselt arvatud. Et üks elevant plus 1000 sääske = 1001 sääske välja teeb, seda ei saa tänapäev ühelegi lapsele selgeks teha. Meie kaubanduslised ettevõtted töötavad aga häda sunnil – ja juba terve aastakümne selle põhimõtte järele, selle mõõdapääsemata tagajärjega, et praegu igas suuremas firmas vaevalt 1–2 isikut leidub, kel võimalus on ülevaadet saada ettevõtte tegelikust rahalisest seisukorrast. Niisugune olukord on kestvalt muidugi täiesti võimatu. Kõnesolev eelnõu määrab sellepärast: 1926. aastasse langev algusbilanss tuleb täiesti lahutada kõikidest eelmistest bilanssidest. Minevik tuleb ad acta panna ja 1926. aastal ettevõtete uuestiavamise oletamine seaduseks teha.

Üksikutele asjast huvitatutele võrsuvad sellest mitmesugused paremused, millistest nimetame alljärgnevaid.

Algame riigiga. Riigi autoriteet riigikassa näol põhjeneb õiglaste maksude peal. Kaheset väikesest näitusest oleks küllalt selleks, et näidata, kuidas maksuõigluse põhimõtte meile – tänase bilansside seisukorra tõttu – täiesti on kaduma läinud. Seame vastastikkü kaks täiesti ühesuurust ettevõtet, milledest üks asutatud 1914. aastal ja teine 1924. aastal. Vanema seltsi masinad seisavad raamatutes 100.000 kuldrubla = 100.000 Eesti margaga, kuna uus ettevõtte samad masinad on ostnud 20.000.000 Eesti margaga. Maksva ärimaksu-seaduse järele võib maksu- aluse puhtakasu arvestamisel amortisatsioonina kustutada 10% raamatuväärtusest. See oleks esimesel juhtumisel 10.000 Eesti marka ja teisel juhtumisel – 2.000.000 marka. Just ühesuguse tulu juures näitab järjekult vanem ettevõtte palju kõrgemat kasu ja tema

peab ka vastavalt kõrgemaid maksusid maksma, kui tema noorem võistleja. Sellega aga ei lõpe veel ülekohtus. Teatavasti tõusevad ärimaksu protsendid vastavalt puhtakasu vahekorraga põhikapitali vastu. Et vanema seltsi põhikapitalid ümberarvamisel kursi juures 1 kuldrubla = 1 Eesti mark kõik liig madalad on, siis alluvad tema maksud loomulikult palju kõrgemale maksu- määradele kui uuema ettevõtte kasud sama- suguse tulu juures. Selle väljakannatamata ülekohtu tagajärg on avalik saladus: võetakse abiks bilansside kunstlikud muutmised ja nimelt ilma mingisuguse südametunnistusega.

Seaduse silmas on maksust kõrvale- hoidmine küll kuritegu, kuid täna seisab bilansivõltsija täiesti õiglaselt terve inimese- mõistuse ja avaliku kõlbluse ees. See leppimatus õiguse ja kõlbluse vahel kantakse kõnesoleva eelnõuga lõpulikult hauda. Tema jõusse astumise silmapilgust peale saab olema maksust kõrvalehoidmine nuheldav kuid ka kõlbliselt põlatav.

Sellepärast ei ole mingit kahtlust, et eelnõu ka ärilise kõlbluse piirkonnas head mõju avaldab. Sellega puudutame meie ka juba eelnõu tähtsust meie kogu rahva- majanduses.

Selle peatüki kohta võib loomulikult väga palju öelda. Meie puudutame ainult kõige tarvilikumat: Eesti on kapitali poolest vaene. Püüdes meie majandust tõsta, oleme sunnitud väljamaalt krediiti nõutama. Et see seni ainult üsna vähesel määral korda on läinud, siis ei olene see just mitte kõige viimaselt sellest tõsiasjast, et meie tänased bilansid rahaandjale ei saa anda selget pilti meie ettevõtte rahalisest seisukorrast. Ka siin on kuldbilansi sisseseadmine meile kasulik, eriti sellepärast, et eelnõus ettenähtud kõikide aktsiate ümbertembeldamine väärtkindlatesse Eesti markadesse meie väärtpaberite te tasandaks rahvusvahelisele raha- turule.

Era majandus saab kuldbilansside sisseseadmise läbi sunnitud enesele oma tegevuse üle aru andma, sest tema peab nüüd oma tegevuse tagajärgi mõõtma kindla mõõdupuuga. Sellega saab kõikidel, kes ratsionaliseerimise püüet puuduliku arusaamise tõttu ei pooldanud, vastutustunne oma ettevõtte heas käekäigus tõstetud.

Kokkuvõttes tahaksime avaldada oma veendumust selles, et kõnesolev eelnõu väga tähtsat sammu kujutab meie majandus- elu parandamise teel ja teda sellepärast rõõmuga tuleb tervitada.

Välismessid ja Eesti.

E. T.

Messide, eriti suurte rahvusvaheliste messide tähtsus rahvamajanduslikust küljest on arvamata suur ja sellepärast on ka esinemine välismessidel erilise tähtsusega. Tähtis ei ole mess mitte üksi selle poolest, et seal ärilisi sidemeid luua ehk laiendada, vaid ka riiklisest seisukohast, ühes saadustega on võimalus ka riiki tutvustada välismaale laiematele ringkondadele.

Eestil, kui väiksel riigil, käib osavõtmine mitte üksi suurematest, vaid isegi suurtest ilmakuulsatest messidest üle jõu. Ärilised sidemed välisilmaga hargnevad aeglaselt, kuigi järjekindlalt, siiski ei tasu see meie äriühingkondadele, kes oma majapidamist kokkuhoidmise tähe all juhatama peavad, osavõttu messidest vähemalt esialgu kaugeleki mitte ära. Kuid siiski, kõigi raskuste peale vaatamata, on suudetud, olgugi riiklises toetusel, osa võtta tähtsamatest Vene (Moskvas), Inglise (Londonis) ja Prantsusmaa messide-väljanäitustest. Sealjuures ei ole meie äriühingkonnad mitte kuludega arvestanud, lootuses, et sõlmitud kaubalepingud aja jooksul messide osavõttust tingitud kulud kinni katavad. Ja need lootused on ka suurelt jaolt täide läinud.

Sealjuures on aga hoopis ära unustatud Saksamaa messid. Kuna aga viimase aja statistilised andmed näitavad, et Eesti väljavedu Saksamaale järjest tõuseb, eriti mis puutub põllumajanduslistesse saadustesse (piima ja liha saadused), siis ei oleks üleaarne, kui meie äriühingkonnad oma saaduseid ka Saksamaa kaubanduslikele ringkondadele tutvustaks, muidugi esinemise läbi mõnel Saksa suuremal messil.

Nagu kuuleme, ongi sarnane mõte meie äriühingkondades juba liikumas. Peatama on jäänud Saksa Idamessi juures, mis 14-17 veebruaril tuleval aastal Königsbergis ära peetakse. Et viimane mess üks suurematest mitte üksi Saksamaal, vaid kogu Ida-Euroopas on, nii oma laialdaste väljapanekute ruumide (möödunud aastal sai messi eriline tehnika hoone valmis, mille sarnast teistel Ida-messidel vaevalt leidub), kui ka väljapanekute ja järjest kasvava osavõtjate arvu poolest, siis võib seda valikut täitsa soodsaks pidada. Möödamattes olgu juurde lisada, et tulevakevadine mess Königsbergis arvu poolest juba kaheteistkümnene on.

Teine küsimus on, missugustel Eesti saadustel oleks mõtet Königsbergi messil esi-

neda. Olgugi, et peale majanduslike elu stabiliseerimist elukallidus Saksamaal võimsalt tõusnud on, siiski ei ole meie suurema osa vabrikusaadustel veel võimalust Saksa omadega konkureerida. Mõtet esinemiseks on aga ainult neil kaupadel, mis Saksamaa võistlust välja kannataks. Vabrikusaadustest tuleks siin kõne alla peaaesjalikult meie tekstiil ja keemiakaubad, samuti ei oleks üleaarne, kui meie järjest kasvav põlevkivitööstus oma saadustega (õlid, asfalt jne.) esialgu kas või ainult reklaami mõttes messist osa võtaks. Pea väljapanekuteks jäävad siiski meie põllumajanduslikud saadused (või, juust, lihasaadused jne.), mille järele Saksa turul elav nõudmine.

Esinemine võiks kulude kokkuhoidmise mõttes kollektiivne olla. Et messist osavõtmine siiski teatavate kuludega ühenduses on, siis on väga soovitatav, et vähemalt esialgu ka kaubandus-tööstusministerium seda algatust toetama saab, samadel alustel, kui see teiste riikide messidest osavõtmiste toetamisega sündinud on.

Kunstväetiste tootmine ja hinnad 1921-24. a.

Tootmine. Fosforväetised. Loomulikkude fosfaatide tootmine on juba 1924. a. ennesõjaaegse ulatuseni jõudnud. Loomulikkude fosfaatide üldiline tootang oli 1913. a. 7,2 miljoni tonni. 1924. a. tootmise kohta puuduvad teated mõnedest riikidest ning selle tõttu pole võimalik üldise tootangu suhtelist võrdlust 1913. a. tuua. Siin piirdume võrdlusega kogutootangu vahekorra kohta neis riikides, kust andmed 1921-24. a. kohta olemas. Riigid, kelle viimaste aastate tootangu kohta andmed olemas, andsid 1913. a. 92% kogu loomulikkude fosfaatide tootangust. Viimastel aastatel on nad tootnud:

1913. a.	- 6,6 milj. tonni	- 100%
1921. a.	- 5,4 " "	81,8%
1922. a.	- 5,7 " "	86,4%
1923. a.	- 6,7 " "	101,5%
1924. a.	- 7,6 " "	115,2%

Nii on loomulikkude fosfaatide tootang neis riikides 15,2% tõusnud. Eriti on 1924. a. loomulikkude fosfaatide tootang eelmise aastaga võrreldes kasvanud Põhja-Aafrikas (Tunisi, Algeeria, Marokko, Egiptus) - 1924. a. - 3,6 milj. tonni, 1923. a. - 3,1 milj. tonni.

Superfosfaadi tööstus on igalpool kasvanud, iseäranis Itaalias, Prantsusmaal ja Hollandis. Prantsusmaa on suuremaks superfosfaadi produtseerijaks Euroopas. Üleilm-line superfosfaadi toodang oli 1913. a. 11,1 milj. tonni. Sõja aastatel vähenes produkt-sioon tuntavalt. 1924. a. kohta pole kõigist riikidest teateid, kuid suuremate superfosfaadi produtseerijate riikide toodang on, võrreldes 1913. a. toodanguga, kasvanud — Prantsusmaal 20,0%, Itaalias 37,8%, Hollan-dis 39,3%. Kuigi üksikutes riikides on superfosfaadi toodang vähenenud, üldiselt on ta siiski ennesõjaaegsetesse piiridesse jõudmas.

Defosforisaatsiooni jätiste (toomasjahu ja t.) toodangu kohta puuduvad teated Saksamaalt, kes 1913. a. andis poole nende väetiste üleilmisest toodangust. Suurenenud on toodang Prantsusmaal ja Poolas.

Kaalisool. Kaali väetisainete tööstus Saksamaal pole suutnud tagasi võita oma endist seisukohta. Kaali produktioon oli Saksamaal 1913. a. 1.110.000 tonni, 1924. a. — 842.000 tonni, vähenemine 24,2%. Selle-vastu umbes 200.000 tonni võrra on suurenenud Prantsusmaa produktioon, nii et üldiselt kaaliväetiste toodang ennesõjaaegsetesse piiridesse ulatab.

Lämmastiku väetisained. Tshiili salpeetri produktioon suurenes, kuid siiski pole veel jõudnud ennesõjaaegse normini. Tshiili salpeetri produktioon oli 1923. a. — 2,8 milj., 1922. a. — 1,0 milj., 1923. a. — 1,9 milj., 1924. a. 2,4 milj. tonni.

Norra salpeetri produktioon on vähe-nenud.

Väävlihapu ammoniaki produktioon

tõusis Prantsusmaal, Itaalias, Inglismaal ja Hollandis. Saksamaa on sel alal suurem produtseerija, kuid viimase kahe aasta too-dangu kohta puuduvad andmed.

Väetisainete hinnad. Ühes pro-duktsiooni tõusuga on ka väetisainete hinnad alanenud. Siin toome võrdluseks tähtsamate väetisainete hindade suhtelise liikumise võrreldes 1913. a.

	1913	1921	1922	1923	1924	1925
						I p/a.
Loomulikud fost.						
(A - Ühisriigid						
(52-68%)	100	227,2	122,8	123,6	91,6	88,0
(Algeria-Tunisis						
(58-63%)	100	79,0	90,6	61,3	52,7	52,9
Toomasjahu						
(Belgia 15-20%)	100	235,9	179,3	147,0	120,4	142,0
Kaalisool						
(Saksa 12-15%)	100	—	—	118,0	105,0	109,0
Väävlihapu ammon.						
(Nev-York)	100	86,2	112,7	114,2	103,0	101,8

Viimasel ajal on väetisainete hinnad jälle tõusu suunas, kuid selle tõusu põhju-seks pole toodangu vähenemine ega nõud-miste suurenemine, vaid suuremate sündi-kaatide spekulatiivse iseloomuga kauban-duslikud võtted.

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud kirjandus.

- „Tulev Eestil“ nr. 11—1925.
- „Pharmacia“ nr. 5—1925.
- „Maa-omavalitsus“ nr. 18—1925.
- „Uus talu“ nr. 11—1925.
- „Eesti Politseileht“ nr. 48, 49—1925.

Kroonika.

Eesti.

(Väljavõtted ajalehtedest.)

Rennit Eesti Panga eksperdiks. 2. det. Eesti Panga nõukogu koosolekul valiti revident-eksperdiiks August Rennit.

Uus raudteejaam „Küttejõud“. 30. nov. avati pidulikult Püssi ja Sonda jaamade vahel uus raudtee-jaam „Küttejõud“ mille ehitanud a.-s „Kütte-jõud“ kelle põlevkivikaevandus seal lähedal asub

Eesti või väljavedu uue märgi all. 30. nov. oli põlluministeeriumis suurem või eksportõride nõupidamine mõnede küsimuste selgitamiseks, mis ühenduses Eesti või väljaveo eduga. Esimesena tuli selgitamiseks küsimus, missuguse ühise märgi all Eestist põllumajanduse saaduseid välja tuleks vedada. Pikemate läbirääkimiste järele tunnustati ühine kauba-märk tarvilikuks, lepiti kokku, et oleks kõige sobivam ühiseks kaubamärgiks „vana vikingite laev“ mida

ümbriseks ingliskeelne kiri päritolu kohta. Selle järele arutati pikemalt, missuguste abinõudega saaks Eesti võid rohkem Inglise turule saata. Leiti, et Ing-lise võiturul on meie suhtes suur tähtsus ja seda tu-leks silmas pidada. Mõnelt poolt soovitati või välja-vedu Inglismaale sunduslikuks teha.

Kitsarööplise tasuküsimus veel selgumata. Vabariigi valitsuse koosolekul oli 30. nov. päevakor-ral Tallinna — Pärnu kitsarööplise endisele omanikule ülenormi olevate materjalide ja täiendava veereva koosseisu eest väljamaksu küsimus 56 milj. margali-ses summas. Valitsus asus seisukohale, et kuna tähen-datud selts riigile võlgneb 116 milj. marka, siis põh-just ei ole enne 56 miljoni marga väljamaksuga seltsile rutata, kuni ei ole selgunud täpne ja täielik summa, kui palju seltsil riigilt raudtee eest üldse saada on

A.-S. „Näituse“ osanikuks otsustas linnavalitsus hakata 500.000 margaga lõbustusmaksu arvel tingi-

misel, et aktsiaseltsi juhatuses oleks üks linnavalitsuse esitaja ja nõukogus 2 esitajat

Riik ei omanda Lehtse turbatööstust. Teatavasti oli raha- ja kaub.-tööstusministeeriumis kaalumisel küsimus, mis teha Lehtse turbatööstusega kuna selle omanikud soovi on avaldanud, et riik nimetatud turbatööstuse oma kätte võtaks. Läbirääkimistel riigi turbatööstusega ja vangimajade peavalitsusega on selgunud, et kumbki riigiasutus Lehtse turbatööstust oma hoolde ei taha võtta. Ni. läheb Lehtse turbatööstus arvatavasti likvideerimisele.

„Valdhoofi“ varandused omanikkudele tagasi. Vabariigi valitsus otsustas tunnistada kõik a/s. V a l d h o o f i varandused, mis Vene kroonu poolt rekvireeritud ei olnud, — „V a l d h o o f i“ aktsiaseltsi omanduseks.

Riigi põllumajandusline nõukogu astub kokku. 24. nov. s. a. kinnitas põllutöominister riigi põllumajandusnõukogu põhimäärused. Täiendavalt senistele teadetele ütleb nimetatud põhimääruste § 1, et põllumajanduse peavalitsuse juurde asutatakse nõuandva asutusena riigi põllumajandusnõukogu, kelle ülesandeks on põllumajanduse arenemise sihtjoonte selgitamine, üksikute asutuste agronoomilise tegevuse ühtlustamine ja tööjaotus üksikute organisatsioonide vahel, seisukoha võtmine ühiskondliku agronoomia alal tegusvate riigi, omavalitsuse ja seltskondliste asutuste tegevuskavade ja aruannete ning riigi abirahade jaotuse põhimõtete kohta. Igasuguste põllumajanduslike küsimuste kohta seisukoha avaldamine jne.

Riigi põllumajanduse nõukogu liikmeteks on põllumajanduse peavalitsuse juhataja, põllum. peavalits. eriteadlased ja peale selle 27 mitmesuguse organisatsiooni esitajad, näit. ülikooli põllum. teaduskonna esitaja, põllumeeste keskseltsi esitaja, põllumeeste keskühisuse „Estoonia“ esitaja, munamüügi ühisus „Muna“ esitaja, maakonnavalitsuste esitajad, „Eesti Lina“ esitaja j. t. Kokku kuuluvad nõukogusse umbes 40 liiget.

Nõukogu tuleb vähemalt üks kord aastas kokku põllum. peavalitsuse juhataja kuusel. Nõukogu on otsusevõimeline kui vähemalt pooled liikmetest kokku tulevad.

Riigi põllumajandusline nõukogu otsused teostab põllumajanduse peavalitsus.

Riigimõisate uus „põhiseadus“. 28. nov. oli põllumajanduse peavalitsuses riigimõisate nõukogu koosolek, kus terve rida otsuseid vastu võeti, mille otstarbeks on riigimõisate majapidamist ajakohasemaks ja kiiremaks muuta.

Kõigepealt laiendati riigimõisate ülemvalitseja võimupiire. Edaspidi võib riigimõisate ülemvalitseja lepinguid teha ja kinnitada kuni 600.000 marga piires.

Edasi järgnes riigimõisate valitsejate tegevuspiiride äramääramine. Ostu- ja müügi puhul seab valitseja akti kokku 3 liikmelise komisjoni juuresolekul.

Tõuloomade ostmiseks riigimõisatest on eesõigus tõuseltsidel ja tõuloomade pidajatel.

Toiduvilja müük kuulub ülemvalitseja võimkonda. Seemnevilja võivad riigimõisate valitsejad müüa ümberkaudsetele põllupidajatele kuni 20.000 mrk. piires, 10 pte. turuhinnale juurde lisades.

Võeti vastu uus raamatupidamise korraldus. Aasta aruanded valmistatakse edaspidi koha peal, mille tõttu võiks aruanded juba 1. juuliks kätte saada. Aruannete kokkuseadmise eest maksetakse raamatupidajatele 5000–8000 mk. lisatasu.

Ametisõitude alal oli seni maksev korraldus, et riigimõisate valitsejatele tasuti tegelikud kulud. Edaspidiseks otsustati, et riigimõisa ülemvalitseja saab ametisõitude tasu ühistel alustel riigiametnikkudega. Valitsejatele maksetakse aga päevarahadeks linnas 400 mk. ja maal 300 mk. päevas.

Arutati ka riigimõisate tulekinnituse küsimust. Nõukogu otsused esitatakse vabariigi valitsusele kinnitamiseks.

Praegu on riigi käes 15 suuremat mõisat.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

21.–27. novembrini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

47 vagunit ajalehe ja trükipaberit, kaal 600,5 tonni ja 44 saadetust bagaash-kaupu, kaal 1545,4 klgr.

2. Transiitkaupu

10 vagunit heeringaid, kaal 158,8 tonni. Ühes eksportkaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 57 vagunit kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

5 vagunit 196 elusseaga (a.s. „Külmetusele“), 8 vagunit loomatoidu kooke; kaal 131,0 tonni; 5 vagunit kaeru, kaal 68,1 tonni; 7 tsisterni nahvtat, kaal 69,6 tonni ja 5 vagunit päevalilleseemne kooke, kaal 91,9 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 30 vagunit mitmesuguseid kaupu ja 5 saadetust bagaash-kaupu, kaal 87,5 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

21.–27. novembrini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

4 vagunit segakaupu, kaal 6,8 tonni; 2 platvormi kuuse- ja männaplanke, kaal 32,0 tonni; 1 vagun Aseri tsementi, kaal 16,4 tonni; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 519 klgr.; 3 vagunit linu, kaal 30,6 tonni ja 3 platvormi kuuse- ja männalaudu, kaal 49,4 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit suhkrut, kaal 31,8 tonni; 4 tsisterni petrooleumi, kaal 45,4 tonni; 4 vagunit segakaupa, kaal 13,4 tonni; 1 vagun tooresnahka, kaal 6,7 tonni; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 502 klgr.; 1 vagun terast, kaal 13,2 tonni ja 1 vag. 1 hobusega.

Amelikud teated kaubandustööstusministeeriumilt.

E e s t i.

Eesti Vabariigi rahana liikumas olevate riigikassa- ja Eesti pangatähtede summa. (Riigi Statistika Keskbüroo andmed).

	Riigikassatähed	Eesti pangatähed	Kokku
	1000 Emk.	1000 Emk. *)	1000 Emk.
1. I. 1922	2.757.181	300.016	3.057.198
1. IX. 1925	1.567.002	1.759.989	3.326.991
1. X. 1925	1.654.541	1.816.103	3.470.644

*) Ilma Eesti Panga kassades olnud pangatähtedeta.

Mõned andmed raudteede 1924. a. tegevusest.*) Teede üldpikkus ulatas 1924. a. — 1.770 km. peale; sellest oli laiaroopalisi (1 524 mm) — 1.130 km. ning kitsaroopalisi (750 mm) — 640 km.

	Laiaroop.	Kitsaroop.
Ronge liikus üldse	47.721	30.119
Sellest oli reisironge	9.706	9.706
segaronge	20.665	12.289
kaubaronge	11.430	5.835
tööronge	5.920	2.289
Rongkilomeetrite arv ulatab reisi- ja segarongid	1.474.861	679.421
kaubarongid	669.458	457.273
Reisijate vedu oli 1924. a. järgmine:		
Üldse	Laiaroop.	Kitsaroop.
Reisijate arv	5.756.669	4.592.383
Reisija km.	267.049.140	212.547.981

Eelmise aastaga võrreldes on reisija kilomeetrite üldarv 30.301 tuh. km. võrra vähenenud. Reisija kilomeetrite üldarvust langeb 25% kitsaroopalistele teedele.

Bagaashivedu kujunes 1924. a. järgnevalt:

	Üldse.	Laiaroop.	Kitsaroop.
Saadetiste arv	368.551	260.218	108.333
kaal ton.	12.992,4	9.127,4	3.865,0
Tonnkilomeetr.	1.118.367,6	814.787,9	303.579,7

Kaupu veeli suure ja väikse kiirusega kokku:

	Üldse.	Laiaroop.	Kitsaroop.
Saadet. arv	581.123	416.951	164.172
kaal ton.	1.711.107	1.198.024	513.083
Tonnkilomeetr.	181.458.799	149.651.229	31.807.570

1924. a. kaubaveo tonnkm on eelmise aasta arvudega võrreldes 13 219 tuh. tonnkm. võrra suurenenud. Kaubavedu kitsaroopalistel teedel tonnkm. järele arvates moodustab üldsummast 17,5%.

Tulusid ja kulusid oli raudteedel 1924. a. (tuhandetes markades):

	Üldse.	Laiaroop.	Kitsaroop.
Tulud	1.143.151	872.292	270.859
Kulud	1.144.968	923.820	221.148

Kulud ületavad tulud 1.818 tuh. marga võrra. Sealjuures on laiaroopalistes 51,5 milj. kulude ning kitsaroopalistes 49,8 milj. tulude ülekaaluga oma majapidamise aasta lõpetanud.

Suuremad tulualad olid:

	Üldse.	Laiaroop.	Kitsar.
Tulud kohal. kaubaveost	561.340	403.091	158.249
Vene kaupade veost	61.130	61.130	—
reisijate veost	424.193	339.520	84.673

Tallinna sadama tegevus oktoobris 1925. a. (Statistika Keskbüroo andmed).

Rahvusline lipp.	Sissetulnud laevad.				Väljaläinud laevad.			
	Kokku.		Neist laaditult.		Kokku.		Neist laaditult.	
	Arv.	Mahutus net.	Arv.	Mahutus net.	Arv.	Mahutus net.	Arv.	Mahutus net.
I. Kaugesõit:								
Eesti	61	6.284	14	3.682	59	7.035	44	5.970
Daani	4	1.712	2	954	4	1.712	2	1.564
Inglise	9	9.034	8	8.232	7	7.444	6	4.063
Läti	2	1.314	—	—	1	127	—	—
Norra	1	571	1	571	3	1.682	1	539
Prantsuse	2	1.609	2	1.609	2	1.609	2	1.609
Rootsi	5	5.371	5	5.371	5	4.910	2	407
Saksa	37	23.750	29	18.462	40	25.781	22	15.125
Soome	38	12.671	27	10.056	35	12.459	30	11.859
Vene	1	342	—	—	1	342	—	—
Kokku	160	62.658	88	48.937	157	63.101	109	41.136
Kaugesõit okti. 1924. a.	156	50.149	80	42.154	154	42.753	140	39.262
II. Rannasõit:	139	12.665	105	6.603	140	8.552	84	5.453
Rannasõit okti. 1924. a.	202	12.738	179	12.215	187	11.851	80	6.298
Kokku: kaugesõit ja rannasõit	299	75.323	193	55.540	297	71.653	193	46.589
Kokku kaugesõit ja rannasõit okti. 1924. a.	358	62.887	259	54.369	341	54.604	220	45.560

*) „Raudteede tegevus 1924. a.“ on trükis ning ilmub eriväljaandena detsembri lõpul.

Väliskaubandus oktoobris 1925. a.

Kaubarühmad	Kilogrammides		Väärtus 1000 mk.	
	Sissevedu	Väljavedu	Sissevedu	Väljavedu
1. Tera- ja jahvatatud vili, kartul, loomatoit . . .	8.407.458	2.533.070	149.489	19.117
2. Toiduained-karjasaadused	5.740	976.967	557	275.529
3. Kala ja kalakaup	1.037.592	12.457	31.544	1.641
4. Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid . . .	4.287.544	371.379	74.709	16.276
5. Elusloomad ja linnud (arv)	1 tk. + 37 kg.	1.367 tk.	8	19.886
6. Nahk, nahakaup ja muud loomasaadused	316.202	36.096	63.587	7.716
7. Seemned ja elustaimed	29.216	228.629	1.742	5.835
8. Puu- ja puutööstussaadused	599.271	28.878.593	5.854	198.244
9. Paber, paberikaup ja trükitöö	810.364	3.125.307	25.299	99.617
10. Puuvill, lina ja muud kiuained	516.096	275.103	148.725	39.283
11. Tekstiiltööstussaadused	130.157	278.855	92.684	126.321
12. Metallid	1.537.761	1.073.262	30.225	6.525
13. Metallkaubad	489.224	18.127	38.600	1.325
14. Põllutöömehhanad ja -riistad	82.783	10.983	5.589	259
15. Muud töö- ja jõumasin. transport-abinõud	309.500	31.362	51.875	3.696
16. Instrumendid, aparaadid, laskeriistad	14.941	423	7.325	226
17. Kivid, mullad ja nende saadused	1.029.952	1.582.516	13.578	7.795
18. Kivisüsi, koks, põlevkivi	7.114.961	—	18.257	—
19. Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	3.069.819	3.597	67.508	82
20. Väetisained	2.100	20.182	111	202
21. Keemiaained, värvid, apteegikaup	79.403	181.933	24.218	11.261
22. Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eelpool nimetatud kaubad	9.927	2.280	10.882	672
Kokku	30.591.048	39.641.121	862.366	841.508
Riigid.				
Belgia	961.750	270.076	20.105	16.706
Daani	153.536	134.556	10.176	35.127
Danzig	297.146	230	5.730	40
Egiptus	47.854	—	23.209	—
Hollandi	2.371.232	4.640.379	26.214	29.951
Inglise	4.598.697	23.502.720	101.036	223.035
Leedu	5.941	29.252	880	3.018
Läti	577.880	1.021.395	28.464	57.531
Norra	293.365	—	8.973	—
Poola	1.226.748	—	23.416	—
Prantsuse	30.734	832.668	13.702	10.696
Rootsi	681.465	923.357	23.265	58.951
Saksa	9.362.216	1.139.241	278.489	257.110
Soome	924.355	4.474.614	38.428	53.631
Tsheho-Slovakkia	24.517	9.020	2.485	676
Türgi	15.322	427	2.864	550
Vene	5.053.706	2.564.686	68.144	88.478
Ühisriigid	3.711.367	98.500	169.564	6.008
Muud riigid	253.217	—	17.222	—
Kokku	30.591.048	39.641.121	862.366	841.508

Oktoobrikuu väliskaubanduse bilans näitab 20,8 milj. margalist sisseveo ülekaalu. 9 kuu väliskaubanduse bilansi passiviteet, mis oli 254,1 milj. marka, suurenes oktoobrikuu passiviteedi tõttu 274,9 milj. mk. peale.

Raudteede statistika korraldus Eestis. Meie raudteede statistika kohta on mitmesuguseid soovivaldusi tehtud. On tehtud ka etteheiteid riigi statistika keskbüroole, et mõnesugused andmed, näiteks kaupade liikumise kohta saate- ja saaja-jaamade järele, puuduvad jne. Käesolevaga on mõeldud ülevaadet anda selle ala statistika korralduse kohta.

Raudteede statistika ülesandeks on anda arvulist materjali raudteede majandamise korraldamiseks ja juhtimiseks, anda teatud aja jooksul ülevaadet raudteede, kui suurema ettevõtte tegevusest, selgitada raudteede osatähtsust transpordi ja ühenduse pidamise alal ning abiks olla kaubaveo statistika läbi üksi-

kute majanduselu uurimuste juures. Loetletud ülesannete täitmiseks jälgitakse teatud aja jooksul mitmesuguses liigtuses raudteede võrgu laienemist, veerevkoosseisu muutumist, veerevkoosseisu kasutamist, reisi- ja bargaashi ja kaubavedu, seatakse kokku aruanne raudtee rahalistest tulemustest, arvestatakse raudtee alal töötanud tööjõudu ning ettetulnud õnneluse juhtumisi.

Üldjoontes samasuguse sisuga sai ka Eesti raudteede statistika kava 1923. a. kokku seatud, kuid teostatamisele ei tulnud see kava nii laial ulatusel.

Tööjõu puuduse tõttu ei olnud teedeministerium nõus kaupade üldsumma ja tähtsamate kaupade liiku-

mist saate ja saaja jaamade järele arvestama. Seega asuti eeskätt ainult raudtee eksploateerimise juures tarvisminevate andmete koondamisele ja läbitõotamisele. Selle kava järele seati kokku laiaroopaliste teede kohta 1923. a. aasta-aruanne ja 1924. a. igakuulised aruanded.

Kuid ka teede eksploateerimise seisukohalt tarvilikkude andmete koondamine ei sünni seni ühel ulatusel laia- ja kitsaroopaliste teede kohta.

Laiaroopaliste teede valitsusel on statistika osakond, kes statistilisi andmeid iga kuu ja aasta aruanneteks kokku seab.

Kitsaroopalise raudteevalitsusel aga statistika töökdeks ametnikka pole, seepärast suudetakse seni kitsaroopaliste teede üle kokku võtta ainult tähtsamad üldarvud aasta tegevuse kohta. Niisuguse ebaühtlase andmete kogumise ja läbitõotamise peale, mis loomulikult üldpildi riigi raudtee tegevusest ei võimalda, on riigi statistika keskbüroo mitmel korral teedeministeeriumi tähelepanu juhtinud.

On loota, et keskbüroo ettepanek kitsaroopalistele statistika otstarbeks tööjõudu lubada, teedeministeeriumi poolt vastuvõtmist leiab ning 1926. a. peale ka kitsaroopaliste kohta statistiliste andmete koondamine ja läbitõotamine samal ulatusel sünnib, kui laiaroopaliste kohta praegu teostatatakse.

Ühtlasi on teedeministeerium keskbüroo nõudmisele raudteede statistika kava täiendamise suhtes vastu tulnud ja laiaroopalistel teedel läbitõotamisele võetud ka andmed kaupade liikumise kohta saate- ja saaja- jaamade järele.

1924. a. aruandes, mis praegu trükkis, ilmuvad nimetatud liigituses andmed viieteist tähtsama kauba liikumise kohta laiaroopalisel teel. 1925. a. peale sünnib andmete läbitõotamine igakuuliselt 80 kauba liigi ning kaupade kogusumma liikumise üle saate ja saaja jaamade järele laiaroopalisel teel.

Lootes kitsaroopaliste teede kohta 1925. r. aasta-aruande kokkuseadmist samal ulatusel, kui laiaroopalistel, saaksime 1925. a. kohta esimese täieliku raudteede statistika aruande, mis mitte üksi raudteede tegevust ei pildista, vaid ka materjali annab meie riigi ulatuses tarvitajate ja produsseerijate raioonide kindlaks määramiseks, millisel tõel suur tähtsus isearanis meie põllumajanduse organiseerimistööks

Läti.

Riigi rahandus-majandus seisukord. Kõneledes riigi rahandus-majandus seisukorra üle, tähendas rahaminister J. Blumberg rahandus- ja kaubandus-tööstuskomisjonis, et tolli määrad tulevad kiires korras kõrgendada, et selle läbi piirata väliskauba sissevedu. Samuti tuleb samme astuda väljaveo edendamiseks. (Brihva Seme).

Põllutõõliste kutsumine väljamaalt. Põllutõõminister Gaillits teatas põllumajanduse nõukogus, et ministrite kabinetis arutusele tuleb küsimus kergenduste kohta sisserändavate väljamaalastele, kes end registreerivad põllutõõle Lätis alates 1. aprillist kuni 1. novembrini. Kavatakse põllutõõlisti-väljamaalasi vabastada sissesõidu viisumi ning peafusloa maksudet. (Jaunakas Sina).

Läbirääkimisi varanduste reevakueerimise asjus jätkatakse Riias. Kuuldavasti olla Nõukogude Vene valitsus nõusolekut avaldanud jätkata Riias läbirääkimisi Läti vabrikute reevakueerimise kohta. Läbirääkimisteks nimetab valitsus erikomisjoni. (Rigas Sina).

Soome.

Suur kahjutasunõudmine. Soome laevaühisused ja selsid on Inglise valitsuse juures esinenud ettepanekuga nõuda 500 000 nlsr. kahjutasuks nende Soome laevade eest, mida inglased sõja ajal, pärast Soome iseseisvaks kuulutamist 6. det. 1917, tarvitasid oma teenistuses ja millised laevad Soome on tagasi saanud. Enne tähendatud päeva tekkinud kahju Soome laevade tarvitamisest on Inglise valitsus juba varemolt ära tasunud.

Soome-Eesti kaubavahetus. Aasta 10 esimese kuu jooksul on Eesti-Soome vaheline kaubavahetus järgmine olnud:

Sissevedu Eestist Soome Smk. 34.357.754.—

Väljavedu Soomest Eestist „ 24.923.999.—

1924. a. 10. esimese kuu jooksul oli sissevedu Eestist Soome 46.678.911.— Smk., sellega on Eesti käesoleval aastal toonud kaupu Soome üle 12 milj. Smk. võrra vähem kui läinud aastal.

Soome-Hispaania kaubaleping astus jõusse 27. novembril.

Soome erapankade ühing on otsustanud — nagu varemolt seda Soome Pank teinud — diskontoprotsenti $1/2\%$ võrra alandada 1. detsembrist alates.

Soome rahareform Eduskunnas. Eduskunna Soome Panga volikogu on vastu võtnud valitsuse ettepaneku Soome marga kullaalusele seadmiseks. Samuti on Eduskunna rahaasjanduskomisjon toetanud valitsuse ettepanekut. Lähemal ajal näeme, misuguse seisukoha Eduskund võtab.

1926. aasta tollitariif on praegu Eduskunnas käsil. Muudatusi ja uusi ettepanekuid on valitsuse ettepanekus rohkesti tehtud.

Kartulite sissevedu Soome. Soome valitsus on annud lähemad määrused kartulite sisseveo kontroleerimiseks neilt mailt, kus kartulitõbed ja teised kartulihagused teada on. Eesti ja Rootsi kartulid ei käi selle määruse alla.

Soome ekspordikrediit 1926. aastal. Nagu käesoleval aastal, on valitsus ka tulevaks aastaks Eduskunnale ette pannud 10 milj. Smk. suuruse summa võtmiseks Soome tööstussaaduste väljaveo hõlbustamiseks ekspordikrediidi kaudu. Sellest summast antakse krediit neile töösturitele, kes oma saaduseid eksporteerivad Eestisse, Latviasse ja Venemaale. Ühtlasi on ette pandud, et riigile antaks õigus garanteerida e ksportõõre kuni 50 milj. Smk. summani 4 aasta jooksul ja et riigi garantiid antaks ekspordõõridele ainult poole aasta peale.

Rootsi.

Rootsi puuturult. Kuna käesoleva aasta müükide realiseerimine lõpupeole jõudma hakkab, tehakse juba kavatsusi 1926. aasta kohta. Svensk Trävarutidning'i järele ei ole eeltulev aasta Rootsi puufurule kuigi hea Väljaveomaades kasvavad tagavarad alata ja sealdes ostjad on rahanduslistel põhjustel sunnitud omast kaubast nii ruttu kui võimalik lahti saama. Loomulik on, et seesuguse olukorra juures hindade tõusu oodata pole, mille peale Rootsis loodetakse. Kui puusaaduste väljaveomaad oma pressi tarvitajate peale ei vähenda, ei ole hindade tõusu oodata. Senistest lepingutest, mis 1926. aasta peale juba tehtud, ei ole seesugust müüjate vastutulekut ostjate vastu mitte märgata. Senini on Rootsi käesoleva aasta jooksul 975.000 standardi mütnud.

Kunstväetisaine tarvitamine Rootsis. Rootsi üleriiklisel põllumeesteseltsi stügis koosolekul harutati muude põlevate põllumajanduslike küsimuste seas ka põllu kunstväetamisküsimust. Konstateeriti, et Rootsi põllupidamine alaväetuse all kannatab ning sel põhjusel niisuguseid sissetulekuid ei anna, kui ta õieti anda võiks. On välja arvatud, et 1922. - 1923. a. Rootsis on tarvitatud 8 milj. kg. lämmastikku, 26 milj. kg. vosvorihapet ja 20 milj. kg. kalit, kuid, et kunstväetisainete tarvitamine ratsionaalne oleks olnud, oleks veel 35 milj. kg. lämmastikku, 70 milj. kg. vosvorihapet ja 57 milj. kg. kalit ära tarvitama pidanud. Seeläbi oleks lõikuse väärtus 180 milj. krooni võrra tõusnud. Kui kunstväetise hinna ja muud kulud sellest maha arvata, siis jääks lisapuhaskasu 67 milj. krooni suuruses järele, mis nüüd saamata jäänud. Kunstväetist ei suudeta tema kalli hinna ja kõrgete veokulude tõttu praegu rohkemal määral tarvitada. Otsustati väetisainete propagandat laiemale alusele seada ja valitsuse ees samme astuda, et raudtee veotariifi kunstväetise pealt alandataks.

Norra.

Majandusline olukord suve ja sügise jooksul on õige raskest muutunud. Selle põhjuseks on krooni kursi kiire tõus, millele sisemaa hinnananivoo vastavalt sama kiirelt langeda ei jõudnud. Kevadest saadik on kroon 30% võrra tõusnud, kuid hinnad on ainult 100% alanenud, mis seletatav varemate odavate sisseostudega ning odava tooresainega. Sisemaa tööstussaadused on sellevastu hinnas õige vähe langenud, sest tööstuskulud ei ole mitte langenud, vaid on endisele kõrgusele püsima jäänud ning isegi tõusnud. See ütelus maksab igatahes kõige suurema tööstuskulude osa — tööpalkade — ja ka maksude kohta. Tööpalka tõsteti kevadel 10 protsendiga ning nüüd sügisel jäeti eksportitööstuste palgalepingud, vaatamata krooni suure tõusu peale, muutmata. Selle tagajärjeks on, et tööstus liiga kallilt töötab. Eksportikaubad ei leia väljamaal oma kalliduse tõttu turgu ning ka sisemaal ei suuda nad konkurentsi väljamaa kaupadega välja kannatada. Selle tõttu on sisseveo kiire suurenemine ning väljaveo sama kiire vähenemine tõsiasjaks saanud, missugune asjaolu maa majanduslike ja rahanduslike olukorrale kahlemata väga kahjulik. Tööstus on sunnitud oma tegevust suurel määral piirama, mis esile kutsub tööpuuduse, ning mis katastrofaalseks muutuda võib. Eriliselt raske on olukord rauatööstuses ning peaaugult just laevaehtuses, kus täielise töö seismajätmise eel seistakse. Väga paljudes tööstustes töötatakse praegu ainult kolm ja neli päeva nädalas ja sedagi tublilt vähendatud tööliste arvuga. Praegu on umbes 15.000 tööta töelist registreeritud. Selle olukorra põhjuseks on, nagu öeldud, liiga kõrged tööpalgad, mis 60 kuni 70, teatud kordadel isegi rohkem protsenti produktioonikuludest välja teevad. Tööstusmaksud on niisama ebaloomulise kõrged, kuid nende vähendamist ei ole esialgu põhjust loota.

Ainuke pääsetee paistab palkade alandamises olevat. Kuid tööpalgad kõikides tööstusharudes on vastavate tööstuslepingute põhjal kindlaks määratud ning kui korda ei peaks minema vabatahtlisesel palkasid alandada, siis on suuri raskuseid oodata. Kuidas töölisorganisatsioonid selle peale vaatavad, ei ole praegu veel mitte võimalik öelda, igatahes näitavad nad sellega leplikust üles, et nad kava ilma pikema jututa tagasi ei lükka, vaid juba nüüd (tasu vähendamise korral) nõuavad, et töö siis täies ulatuses edasi keskima peaks. Üldiselt paistavad tööliste, olukorra raskuseid õigelt hinnates, 10—15 protsendilise töötasu vähendamisega nõus olevat. Keeruline on aga kutse-

organisatsioonide seisukord: kui nad palkade alandamist pooldavad, siis võivad nad radikaalsete tööliste viha alla sattuda, kui nad seda aga ei tee, siis suureneb tööta olek, mille tõttu nad ise laguneda võivad. Niisugusel olukorradel loodetakse muidugi riiklike abi peale, kuid teada on ju, et riik ise raskest seisukorras ja selle tõttu efektiivset abi pakkuda ei või. Ei ole mitte huvita siinkohal ära märkida, et valitsusel kavatsus on seaduse-eelnõu tööta oleku vastu kinnitamiseks riigipäevale esitada, millega ühenduses ka kontrolli küsimus osalise ja täielise töö seismajätmise üle harutusele tuleb. Kuid seaduse-eelnõul ei ole praktilist tähtsust praeguse olukorra jaoks, kuna sündmused selleks liiga ruttu arenevad ja ta õigeks ajaks jõusse ei saa astuda.

Teated ettevõtete tegevusest.

Tallinna Krediid Panga juhatus teatab, et peakoosoleku ja nõukogu otsuse põhjal 7. apr. s. a. panga põhikapitali suurendatakse kuni Mk. 40.000.000, milleks 10.000 uut akts. välja antakse, igaüks nominaal 1.000 marka, mille juures väljaande hinnaks on määratud 1.650 marka (põhikapitaliks — 1.000, tagavarakapitaliks — 570 marka, riigimaksudeks ja kuludeks — 80). Endistel aktsionäridel on eesõigus uute aktsiate omandamiseks kuni 20. det. s. a. Tellimise juures tuleb ära tasuda iga tellitud aktsia pealt 450 marka ja 1. maiks 1926. a. ülejäänud 1.200 marka.

Dividendi õiguslisteks loetakse uue väljaande aktsiad 1. jaanuarist 1926. a.

Sissemaksusid aktsiate omandamise arvel võetakse vastu peapangas Tallinnas ja osakondades.

„Põhja Pank“ a/s. põhikapital, mis esialgu asutajate poolt Mk. 5.000.000 suuruses kokku pandud ja teise, kolmanda ja neljanda emisiooni läbi Mk. 20.000.000 võrra suurendatud, see on kokku Mk. 25.000.000, jaotatakse 10.000 akts., igaüks 2.500. Riigikogu poolt 19. det. 1924. a. vastuvõetud krediidiseaduse X jao § 6 muudatuse põhjal suurendatakse panga põhikapital 1925. ja 1926. a. jooksul Mk. 15.000.000 võrra, nõnda et panga tegelik põhikapital 1. jaan. 1927. a. Mk. 40.000.000 oleks, mis jaotatud 16.000 akts. 2.500.—

Tähtsamad enampakkumised.

Metsamaterjalide oksjonid.

9. detsembril s. a. kell 12 Viljandi vallamajas, Viljandis: 1) Kõpu metskonnas metsas (Kõpu jõe ligiduses) asuvad umbes 115 k.-s. propse, alghinnaga 3500 mrk. kantsüld.

10. detsembril s. a. kell 12 Rakvere metskonna kantsleis, Rakvere kaudu: 1) samas metskonnas Kriiska laduplatsile väljaveetud umbes 33 k.-s. küttepuid, alghinnaga 3300 mrk. kantsüld.

Pakkumisest osavõtjad on kohustatud 10 prots. pakutava üksuse alghinnast enne pakkumise algust oksjoni komisjonile kindlustuseks sisse maksuma.

10. detsembril s. a. kell 12 Metsade Peavalitsuses, Toom-kiriku p. nr. 3. 1) 1925/26 talve jooksul riigi arvel valmistatavad ja laia- ning kitsarööpalise raudteejaamadesse väljaveelavad umbes 80.000 kaudse latsti järgmistest mõõtudes: pikk. 22' ja 28' ladva läbimõõduga 2—3 tolli: pikkusega 14', 17', 19' ja 20' ladva läbimõõduga 2½—2¾ tolli pikk. 24½' ning 26½' ladva läbimõõduga 3 tolli. Alghind 21—100 marka tükk.

Pakkumisest osavõtjatel tuleb 500.000 mrk. pakkumise komisjonile kindlustuseks sisse maksta.

Lähemaid teateid müüdavate materjalide kohta saab Tööstusosakonnalt.

11. detsembril s. a. kell 12 Narva metskonna kantsleis, Narvas, Aia tän. nr. 2: 1) samas metskon-

nas metsas asuvad umbes 116,5 k.-s. küttepuid, 3 üksuses, alghindadega 2550 kuni 3850 mrk. kantsüld.

12. detsembril s. a. kell 12 Roela metskonna kaniseleis, Viru-Jakobi kaudu: 1) samas metskonnas metsas asuvad umbes 500 k.-s. küttepuid, 24 üksuses, mitmesuguste alghindadega.

Pakkumisest osavõtjad on kohustatud 10 prots. pakutava üksuse alghinnast enne pakkumise algust oskijoni komisjonile kindlustuseks sisse maksma.

Isiklikud teated.

Abteluvaranduse lahutamise lepingud.

Aleksander Mardi p. **Topasia** ja Erna-Therese Jaani t. **Topasia**, sünd. Aava; Arnold Davidi p. **Smironin** ja Alice Hansu t. **Smironin**, sünd. Emberg; Karl Reinu p. **Kontavet** ja Helene Friedrichi t. **Kontavet**, sünd. Feldbach. („R. T.“ nr. 185/186 – 1925. a.) Karl Falk ja Ella Falk, sünd. Briethof; Rudolf Jakobi p. **Kiiter** ja Anna Tõnise t. **Kiiter**, sünd. Markson; Jaan Gustavi p. **Klaus** ja Pärja Antoni t. **Klaus**, sünd. Uustalu. („R. T.“ nr. 187/188 – 1925. a.)

Ärikalender.

10. detsembril.

Kaubandus-tõstus a/s. „**Textil**“ aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 4 p. l. vabriku ruumes, Koplits, Bekkeri tehases.

Eesti turba- ja mineraalide ümbertõõtamise a/s. „**Esturmin**“ aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 11 e. l. Eesti Väliskaubanduse Panga ruumes, Tallinnas, Kinga t. 1.

15. detsembril.

A/s. „**Esimene Juurdeveo Raudteede Selts Venemaal**“ korralline peakoosolek kell 6 õhtul juhatuses ruumes, Tallinnas, Vene t. 8.

O/ü. „**Attabor'i**“ erakorraline peakoosolek kell 6 õhtul, Tallinnas, V. Karja t. 12.

17. detsembril.

A/s. „**Eesti Väliskaubanduse Panga**“ aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 12 e. l. panga ruumes, Tallinnas, Kinga t. 1.

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	14.—20. okt.	20.—27. okt.	28. okt. 3. nov.	4.—10. nov.	11.—17. nov.	18.—27. nov.
Teravilja ja jahu . . .	76	135	182	160	198	229
Kartulid . . .	70	82	78	62	33	35
Elusloomi . . .	103	103	75	71	72	67
Linu ja takku . . .	21	10	26	52	32	56
Põletispuid . . .	184	212	173	201	301	246
Muud metsamaterjali . . .	476	471	450	341	287	283
Põlevkivi (peale laiaroopalise raudtee tarvituse). . .	189	225	197	277	224	211
Turvast. . .	64	104	38	23	25	17
Tsementi . . .	24	21	26	14	13	11
Lupja . . .	5	4	3	6	2	2
Muud erakaupa . . .	986	1029	1057	946	1090	975
Kokku . . .	2197	2393	2305	2153	2277	2132
Raudtee veod (peale liiva vedude) . . .	328	330	303	378	148	288
Kokku laadit. . .	2550	2723	2608	2531	2425	2420

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade eegede jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	23.—29. sept.	30. sept. 6 okt.	7.—13. okt.	14.—20. okt.	21.—27. okt.	28. okt. 3. nov.
Teravilja ja jahu . . .	23	19	28	25	70	60
Kartulid . . .	19	22	30	36	42	42
Põletispuid . . .	63	78	78	89	93	81
Metsamaterj. . .	210	203	212	200	201	206
Linu ja takku . . .	10	9	9	13	12	12
Põlevkivi . . .	65	72	72	68	72	59
Turvast. . .	25	23	21	43	49	21
Muud erakaubad . . .	278	246	293	321	335	253
Kokku . . .	710	666	743	795	869	734

Turu teated.

Rahaturg.

Eesti Panga äriseis viimasel kahel nädalal näitab kindlaid paranemise ja elavuse tunnemärke; näib nagu oleks püsivast rõhumisest vabanatud. 184,4 miljoni margaline raha juurdevool riigikassa arvele tõstis koguhoiusummad 101,3 milj. margaga 4.486,2 milj. mk. peale, mis 677,2 milj. marga võrra suurem läinud aasta hoiusummadest. Riigikassa arve on sama aja kestel 414 milj. marga võrra suurenenud.

Hoiusummade suurenemise tõttu võis produktiivlaenude summat suurendada. Mitmesugused produktiivlaenu kasvasid 30,8 milj. margaga 4.472,1 milj. marga peale kuna diskonteeritud vekslid langesid 7,1 milj. marga võrra 1716,8 milj. marga peale, kuna välisvekslid suurenesid 225,7 milj. marga peale 223,0 milj. marga vastu. Garantiil. ja akkredit. laenu langesid 5,7 milj. margaga 486,8 milj. marga peale.

Välisvaluuta tagavarad näitavad langust 1,6 milj. marga võrra olles 840,6 milj. marka. See vähene tagasimineku ei mõju kattevarade protsendi peale, sest tsirkulatsioon on tagasi läinud, nagu seda kassa suurenemisest järeldada võib. Kassa kasv ulatab 31,4 milj. marga peale.

Eesti panga äriseis. (Miljon. mark.)

Aktiva.	30. XI. 1925.	23. XI. 1925.	14. XI. 1925.	31. X. 1925.	30. XI. 1924.
Kassa . . .	732,6	701,2	781,1	651,2	798,4
Kuld, hoiusummad väljamaal ja välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustused . . .	840,6	842,2	799,7	834,7	745,4
Sellest korresp. välisv. „Loro“ debet . . .	91,7	89,0	89,2	89,9	153,1
Välisv. vekslid . . .	225,7	223,0	234,3	213,8	313,9
Diskont. vekslid . . .	1.716,8	1.723,9	1.734,8	1.763,4	1.523,1
Mitmes. kindl. laenu ja nõudmised . . .	4.472,1	4.441,3	4.371,1	4.263,2	3.759,5
selest garantiide ja akkred. laenu . . .	486,8	492,5	433,5	438,4	628,0
Passiva.					
Kapital ja tagavara kapitalid . . .	462,3	462,3	462,3	462,3	396,4
Pangafähed . . .	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoiusummad . . .	4.486,2	4.385,0	4.466,1	4.323,7	3.809,0
Sellest riigik. hoiusummad . . .	2.792,2	2.607,8	2.699,3	2.612,8	2.378,1
Akkreditiivid ja garantiid . . .	498,1	509,2	450,3	401,5	489,4

Tähisamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu pehme,	pd. 800—890	Ölikoogid päevalille	290—295
Ameerika ja Inglise sõre,	890—	kookus	310
" Ameerika ja Inglise	275—280	" palmi	260
" rukki	460—500	" maapähkle	370—
" püül	—	" kanepi	—250
A/S. Rotermanni tehased	760—900	" rapsi	—270
jahu nisu pehme ja sõre	—	Segajõutoit I.	—
„J. Puhk ja Pojad“	760—900	Jahu päevalille	300 305
jahu nisu pehme ja sõre	—	Tangud sooja	350 —
Nisu, Eesti	—	Nisukliid	220—230
Rukis Eesti	260—	Rukkikliid	—
" Poola	265—270	Puuvillane riie, Bjas,	ars. 48,25—54
" Vene	265—270	Mitkal,	pd. 34,50—41,25
Kaerad, toidu, väljamaa	250—260	Lina, Liivi R.	1600
Kaerad Vene	260—265	Petseri	1900—
Odrad	300—310	" Võru	1800—1900
Odrad harilik	270—280	" Tartu	1600—1650
Herned, rohelsed, Eesti	580—	Linaseemne õli 87½ 0/0 basis	390
" Hollandi	670—680	"	500
Riis, Burma II.	75—80	Takud, Codilla I.	—
Kartulid, eksport	70—73	" II.	—
piirituse	650—	Kanep I. sort	—
Kartulitärklis „Superieur“	18 —	" II.	—
Plim, pudelites	5040—5240	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	47—48
Või, eksport I sort.	—	" Newcastle	45—46
" II. sort	2080—2360	"	—
Margariin, väljamaa	800—1000	"	48—49
Kaseiin Eesti	2600—2700	"	65—70
Juust, „Schveitsi“ kodumaa	15.120—15.840	"	85—
Munad, eksport I. s. (kast 1440 tk.)	14.400—	"	10
" II. s. (kast 1440 tk.)	2400—2600	"	7,50
Kakao, Hollandi	2000—2200	"	5
" Inglise	1800—	Sinolaat	200—220
" Ameerika	5000—5200	Põlevkivipiigi	200
Kohvi, Rio, Santos j. n. e.	5800—7200	Raud sordi	245—250
Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	7900—8300	" latt	—
Tee, lahtine, orange Pekoe, Tseilon	7400—7800	" vits.	335—500
" Pekoe, broken, Java	4800—5200	Raudplekk	370—535
" Orange Pekoe, Java	—	" tsingitud	700—720
" Moning, Hiina	—	Raud talad	260—270
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi	670—680	Teras Inglise	—
" " Saksamaa	690—700	" Saksa	—
" " Ameerika	—	" nikkel	—
" " Tsch-Slov.	670—680	" vedru	460—490
" " Belgia	—	" valu	—
" " Poola	700—	" tööriistade	1200—1400
" " Jaava	700—	" talla	290—310
Siirup, kartuli 420/0	700—	Malm	190—200
Glükoos	50—52	Inglitina	10000—10500
Sool, lahtine, Vene	54—56	Seatina	1200—1400
" Saksa	—	Vaskplekk, punane	3500—3700
" Hispania	4300—4700	" valge	3300—3500
Hearingad, Yarmouth, „Matties“ tünn	5000—5500	Tsinkplekk	1700—1800
" " Matfulls“	5000—5400	Masinaõli, Vene, Nobel nr. 6.	630—640
" " „Matties“	6000—6500	" Ameerika	560—600
" " Matfulls“	2500	" Motor	720—760
" Norra Sloe	—	" Ameerika autoõli	950—1200
" Islandi	1680—1800	" Ameerika Vacuum Oil Co.	—
Liha, sea, I. sort	800—1200	Linaseemne õli	1700—1750
" looma, I. sort	—	Värnits	1650—
Pekk, eksport, I s.	330	Tsilindriõli, Vene	650—950
Ölikoogid, linaseemne	—	" Ameerika 280 ^o	620—630
		" " 320 ^o	965—1000
		Põlevkiviõli	180—210
		Nafta, Vene	250—255
		" Ameerika	220—225
		Petrooleum Vene, sisternid ja vaadid	240—250
		" Ameerika	240—250

Bensiin, Vene	pd.	615—620
Ameerika		615—620
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
Pesusooda, väljamaa	pd.	220—230
kodumaa		210—215
Seebikivi 76/77 ² / ₀ , Vene	"	530—560
72/74 ⁰ / ₀ , Inglise	"	550—575
Värvid, nigrosiin vees sulav, välj.	"	9200—10000
tsinkvalge väljamaa	"	1350 1750
tinavalge	"	1500—1920
ooker	"	350—450
Väetisained, salpeeter, Norra	"	—
Tshiili	"	—
superfosfaat 17—18 ⁰ / ₀ .	"	—
18—20 ⁰ / ₀ .	"	—
Thomasjahu 17—18 ⁰ / ₀ .	"	—
"	"	—
"	"	—
Kaalisool 3 ⁰ / ₀	"	—
4 ⁰ / ₀	"	—
Kainiit 12 ⁰ / ₀	pd.	—
Vävelhapuammoniak	"	—
Lubjalämmastik	"	—
Paber, rotatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda	"	—
pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	—
pestud	"	120—124
Asfalt	"	120
Kivitõrv	"	—
Puutõrv	"	—
Lubi	"	50
Kips, tükikes	"	25
jahvatatud	"	35
krohvimise	"	45—70
Telliakivid, I. sort, tuhat.	"	5500—6000
Tuletikud, origin. kast (5000 toosi)	"	5300
Tallanahk, Eesti nahast	"	5400—5600
Ameerika nahast I. s.	"	6000—6600
II. s.	"	5400—5600
Puumaterjalid, D/BB	"	—
propsid; 7×7	"	—
liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20 ⁰ / ₀ okaski, k. sid.	"	—

Prahid :

Lina		
Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/—
— Ghent	" "	23/—
— Dundee	" "	35/—
— Belfast	" "	"
Takud		
Puumaterjalid D/B/B/	Standard	
Tallinn — London	sh.	48/—
— E. C. C. P. (Ingl. Ida ja		
Lääne rand)	"	44/—
— Antwerpen	"	36/—
— Southampton	"	50/—
— Manchester	"	55/—
Segakaup		
Tallinn — Stettin 25 ⁰ / ₀ talve		
juurdemaks	tonn sh.	12—25/—
— London	"	"
— Stockholm	"	Rk. 10—35/—
Või		
Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
Kartulid		
Tallinn — Stockholm	tonn Rk.	8,50

Tallinna börs kursisedel

		30.XI.	2.XII.	4.XII.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1803	1803	1804
	M.	1818	1818	1819
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8850	8850
	M.	8975	8975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9975	9.975	9.975
	M.	10.075	10.075	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	9220	9225	9300
	M.	9420	9425	9500
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1440	1425	1425
	M.	1490	1475	1475
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.200	15.200	15.200
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1105	1105	1105
	M.	1130	1130	1130
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1510	1500	1510
	M.	1550	1540	1550
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	7505	7505	7505
	M.	7705	7705	7705
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1690	1695	1690
	M.	1730	1735	1730
	T.	—	—	—
100 Helveetiafr.	O.	7175	7175	7175
	M.	7275	7275	7275
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1900	1900	1900
	M.	1935	1935	1935
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—